

Enheten för hantering av explosiva varor
Shulin Nie
010-240 4211
Shulin.Nie@msb.se

Konsekvensutredning på förslaget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om hantering av explosiva varor

1. Problem och lösning

1.1 Beskrivning av problem, vad man vill uppnå och föreslagna regeländringar

MSBFS 2019:1 om hantering av explosiva varor reglerar all hantering av explosiva varor med såväl tekniska som administrativa krav. Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) definierar begreppet hantering som tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, återvinning, destruktion, saluförande, underhåll, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden. De vanligaste hanteringarna är förvaring, användning, överlåtelse, tillverkning och destruktion.

LBE föreskriver att all hantering av explosiva varor krävs tillstånd och tillståndet provas antingen av MSB eller kommun beroende på typ hantering. Det innebär att MSBFS 2019:1 tillämpas av ett stort antal tillstånds- och tillsynsmyndigheter förutom ekonomiska aktörer inom sektor explosiva varor. Därför är det av stor vikt att reglerna är konkreta och tydliga för att uppnå en konsekvent tillämpning av alla tillstånds- och tillsynsmyndigheter.

Sedan MSBFS 2019:1 trädde i kraft 1 juni 2019, har MSB tagit emot många frågor om tolkning av reglerna från både tillstånds- och tillsynsmyndigheter och ekonomiska aktörer. Det finns ett uppenbart behov att förtydliga vissa regler. Därför innehåller regelförslaget ett antal förtydligande av gällande regler.

Föreskrifterna reglerar alla explosiva varor som omfattar ett stort omfång av varor med stora variationer i egenskaper och skadepotentialer. Vissa explosiva varor kan orsaka katastrofala

konsekvenser om de hanteras felaktigt eller om de hämnar i orätta händer medan vissa explosiva varor har mycket låga skadepotentialer och kan hanteras av allmänheten utan någon förkunskap. Därför är det befogat att ständigt se över reglerna om de är proportionerliga med beaktande på det aktuella samhällsklimatet och tekniska utvecklingar. Därför har ett stort antal undantag införts i regelförslaget för att underlätta många hanteringar under förutsättningen att säkerheten i hanteringar inte riskeras.

För att bekämpa den omfattande illegala användningen av explosiva varor har LBE reviderats genom lagen 2021:657 med nya krav av lämplighetsprövning på personer som berörs av hantering av explosiva varor. En naturlig påföljd av detta är att se över reglerna i MSBFS 2019:1 med avseende på brottsförebyggande åtgärder. Uppgift från Polismyndigheten visar att stöld på stenspräckare och användning av krutbaserade explosiva varor i sprängdåd har blivit vanliga under senast åren. Regelförslaget föreslår att ändra begärlighetsgrad för stenspräckare från C till B, vilket innebär att stenspräckare ska förvaras i säkerhetsskåp eller motsvarande. En annan åtgärd som föreslås att införa är att oexploderade explosiva varor från tidigare användning ska destrueras snarast efter upptäckten så att de inte hämnar i orätta händer.

Inträffade olyckor brukar vara en annan källa till regeländring.

Hösten 2020 hände en olycka utanför Östersund med dödlig utgång när en gammal sprängkista omhandtogs men personalen var omedvetande att kistan innehöll gamla sprängmedel. En sådan tragedi hade förhindrats om det skulle ha funnits krav på att sprängkistan ska vara fri från explosiva varor innan den tas ur drift.

Under maj 2021 skedde en explosion i ett fyrverkeriförråd. Den mest sannolika orsaken är att åskoväder har startat en brand i elektriska utrustningar i förrådet som spridits till fyrverkerier i förrådet och slutligen eskalerats till en explosion. Förrådet saknade åskskydd. Olyckan kunde ha undvikits om förrådet skulle ha haft ett åskskydd.

För att förhindra liknande olyckor har nya regler införts i regelförslaget för detta syfte.

Följande är en samling av alla föreslagna regeländringar sorterat i fyra kategorier; nytt tekniskt krav, nytt administrativt krav, nytt undantag och förtydligande.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

- Nytt tekniskt krav

Kravet gällande	Hänvisning i regelförslaget
Skrot och förpackning som är förorenad med explosivämne ska hanteras som explosiva vara	1 kap. 6 §
Anläggning, anläggningsdel eller utrustning som tas ur drift eller som är kvar efter att verksamheten upphört ska saneras så att den är fri från explosiv vara. Genomförda saneringsåtgärder ska dokumenteras.	1 kap. 7 §
Explosiv vara för civilt bruk som på grund av funktionsfel eller hanteringsfel inte förbrukats vid den avsedda användningen ska destrueras utan onödigt dröjsmål efter upptäckten av varan.	1 kap. 8 §
Förråd ovan marken med mer än 500 kg explosiva varor ska ha åsskydd. Undantag från kravet är: • om förvaringen endast omfattar fyrverkerier i originalförpackningar, • om förvaringen endast omfattar explosiva varor i riskgrupp 1.4 och samhanteringsgrupp S, eller • om förrådet är skyddat genom den byggnad i vilken förråd befinner sig.	9 kap. 31 §
Brandsläckningsutrustning ska finnas i förrådets närhet och i tillverkningslokalen.	9 kap. 30 § och 10 kap. 25 §
Tillverkningslokal där explosiv vara som är känslig för statisk elektricitet hanteras ska vara utformad för att förebygga risk med statisk elektricitet. Det ska finnas utrustning att skydda personalen i tillverkningslokal mot risk med statisk elektricitet.	10 kap. 24 §
Begärlighetsgrad för stenspräckare ändras från C till B.	Bilaga 9

- Nytt administrativt krav

Kravet gällande	Hänvisning i regelförslaget
Användning av explosiva varor i en annan kommun	2 kap. 2 §

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

än den som prövat tillståndet ska före användningen anmälas till den berörda kommunen.	
Förvaring i flyttbart förråd ska minst tre dagar i förväg, istället för 5 dagar enligt tidigare föreskrifter, anmälas till den kommun där förvaringen ska ske.	9 kap. 42 §
Tillverkaren ska ha rutiner och instruktioner som beskriver hur tillverkningen inklusive destruktionen av explosiva varor från den egna hanteringen ska ske.	10 kap. 1 §

- Nytt undantag

Undantaget gällande	Hänvisning i regelförslaget
Bestämmelserna gäller inte hantering av ammunition som innehåller av staten	1 kap. 2 § 2:a stycke
Bestämmelserna om förvaring i 9 kap. gäller inte behandling av halvfärdig produkt i ett pågående tillverkningsmoment på tillverkningsplatsen.	1 kap. 4 §
Den som har tillstånd att använda explosiva varor får destruera de explosiva varor som omfattats av tillståndet och som härrör från användningen eller påträffas vid användningsplatsen.	2 kap. 3 §
Det krävs inte tillstånd till överlåtelse vid återlämning av explosiva varor till återförsäljaren eller vid överlämning av explosiva varor för destruktion hos dem som har tillstånd till destruktion.	2 kap. 4 §
Om man har licens till skjutvapen samtligt äger licensfria skjutvapen, får man utan tillstånd använda eller förvara högst 5 kg krut och tändhattar i syfte att för eget bruk ladda både licenspliktiga och licensfria vapen.	2 kap. 5 §
Tillstånd behövs inte för den som använder eller förvarar de pyrotekniska artiklar i kategori P1 eller T1 som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genom föreskrifter meddelat undantag från tillståndsplikten.	2 kap. 8 §
Tillstånd behövs inte för den som inom näringsverksamhet eller undervisning överlåter	2 kap. 9 §

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

högst 10 PU, monterar PU eller demonterar PU.	
I samband med lärarledd undervisning inom grundskola, gymnasium, högskola eller annan yrkesutbildning, får lärare i kemi utan tillstånd tillverka ett antal explosiva ämnen eller blandningar enligt de föreskrivna recepten och villkoren, i syfte att demonstrera kemiska reaktioner.	2 kap. 10 §
Pyrotekniska artiklar i kategori P1 avsedda för paintball eller airsoft evenemanget får användas utan krav på särskild utbildning eller tillstånd enligt de föreskrivna villkoren. En deltagare får utan tillstånd förvara högst 1 kg av sådana artiklar.	2 kap. 11 §
Företag inom jordbrukssektor får utan tillstånd använda raket i kategori P1 avsedda för skrämsel i syfte att motverka skador av vilt och utan tillstånd förvara högst 3 kg sådana raketer.	2 kap. 13 §
För icke tillståndspliktig förvaring gäller inte vissa bestämmelser om zonindelning och utrustning inom riskområden.	6 kap. 1 §
Kravet på registerhållning av explosiva varor gäller inte när explosiva varor som på grund av funktionsfel eller hanteringsfel vid användningen inte förbrukats.	7 kap. 3 § 5:e stycke
Om man har gått B-utbildning, krävs det ingen annan utbildning för att använda pyrotekniska stubiner i kategori P1 för att sammankoppla fyrverkerier.	8 kap. 4 § tabellen
Om man har gått C-utbildning, krävs det ingen annan utbildning för att använda pyrotekniska stubiner och el-tändare i kategori P1 för att sammankoppla och modifiera tändsystem av fyrverkerier.	8 kap. 4 § tabellen
Om man ska använda endast en specifik artikel ur en viss kategori, räcker det med en enklare och kortare E-utbildning, istället för en fullständig utbildning (A-, B-, C- eller D-utbildning) för den kategorien.	8 kap. 4 § tabellen och Bilaga 6
Explosiva varor i återförslutna transportförpackningar i samhanteringsgrupp S i original med tillhörande förpackningsmaterial får förvaras tillsammans med explosiva varor i övriga samhanteringsgrupper utom A och L.	9 kap. 16 §

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

 Postadress:
651 81 Karlstad

 Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

 registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

El-tändare och tändhattar får förvaras tillsammans med sprängämne, krut, ammunition och pyrotekniska artiklar under de föreskrivna villkoren.	9 kap. 17 §
Mängden för tillståndsfri förvaring av drivladdning till modellraketer höjs till 2 kg.	Bilaga 1
Det krävs inte tillstånd att använda icke elektrisk pyroteknisk tändare i kategori P1 eller förvara högst 1 kg av sådan tändare.	Bilaga 1

- Förtydligande

Förtydligandet gällande	Hänvisning i regelförslaget
För den som har vapenlicens, gäller undantaget från förvaringsbestämmelser i 9 kap. enbart för ammunition, inte andra explosiva varor	1 kap. 3 §
Begrepp "användning" och "tillverkning" har definierats.	1 kap. 10 §
Tillämpning av utredningskravet ställt i 7 § LBE har förtydligats genom vissa krav på utredning om risker.	5 kap. 2 §
Tillämpning av föreståndarkravet ställt i 9 § LBE har förtydligats genom kunskapskrav på föreståndare.	8 kap. 1-3 §§
Det har förtydligats hur bevakning av explosiva varor utanför förråd eller i flyttbart förråd ska ske.	9 kap. 3 och 42 §§
Tillämpning av aktsamhetskrav i 6 § LBE har förtydligats vid in- och utlämning av explosiva varor till och från förråd.	9 kap. 14 §
Det har förtydligats att avstånd till högspänningsledning regleras av Elsäkerhetsverkets.	9 kap. 18 §
Det har förtydligats att tillgreppsskydd på förråd ska motsvara vissa standarder.	9 kap. 21 och 22 §§
Krav på skyltning på förråd har förtydligats.	9 kap. 33 §
Det har förtydligats att 9 kap. 42-43 §§ gäller endast flyttbart förråd.	9 kap. 42-43 §§
Det har förtydligats gällande vilka kraftstation, värmeverk, vindkraftverk, värmekraftverk, vattenverk, vattenledning, reningsverk, avloppsledning, elverk, kraftledning, eller	Bilaga 8

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

transformatorstation som utgör skyddsmål huvudgrupp I.	
---	--

1.2 Alternativa lösningar

MSB bedömer att det inte finns någon alternativ lösning för att införa de nya reglerna i regelförslaget. Under arbetsgången har MSB tagit emot flera andra förslag om åtgärder inom bergsprängning. MSB har analyserat dessa förslag och bedömt att det är ekonomiskt oproportionerligt att införa dem i föreskrifter. Istället får branschen självreglera.

Olyckor har skett när regler inte fanns och kommer att ske om MSB inte reglerar. Förtydliganden i föreskriftsform är nödvändiga för att se till en effektiv och entydig tillämpning av regler över hela landet av alla tillstånds- och tillsynsmyndigheter. Undantag behövs för att undanröja oproportionerliga administrativa börda för ekonomiska aktörer under förutsättningen att säkerhet i hantering inte riskeras. Enligt förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor (FBE) får undantag endast meddelas i föreskriftsform.

1.3 Finansiering - Hur ska förslaget finansieras?

Regelförslaget innebär inte någon kostnad för tillstånds- eller tillsynsmyndigheter. De förtydligande som införts i regelförslaget innebär kostnadsbesparing i framtid för tillståndsprövning och tillsyn. Initialt kan de berörda myndigheterna behöva sätta in resurs för att bekanta sig med de nya reglerna.

2. Rättsliga förutsättningar

Enligt 25 § FBE har MSB bemyndigande att meddela föreskrifter om

- undantag från tillståndskravet i 16 § LBE,
- undantag från tillämpningen av LBE och föreskrifter som har meddelats med stöd av LBE i fråga om viss vara eller viss hantering,
- särskilda krav på kompetens hos föreståndare enligt 9 § LBE,
- de frågor som berör Aktsamhetskrav i 6 § LBE,
- de frågor som berör Utredningskrav i 7 § LBE, och
- de frågor som berör Byggnads-, anläggnings- och anordningskrav i 10 § LBE.

Regelförslaget har stöd i bemyndigandena enligt 25 § FBE.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Regelförslaget innehåller för det mesta nationella särregler men en del regler berör följande tre EU-direktiv. Regelförslaget utgör inte någon konflikt med de EU-direktiven eller andra internationella rättsakter.

- Kommissionens direktiv 2008/43/EG av den 4 april 2008 om inrättandet av ett system för identifiering och spårning av explosiva varor för civilt bruk i enlighet med rådets direktiv 93/15/EEG,
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/29/EU av den 12 juni 2013 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av pyrotekniska artiklar (omarbetning), och
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/28/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden och övervakning av explosiva varor för civilt bruk (omarbetning).

3. Identifiera konsekvenser

3.1 Vilka berörs?

Såväl den gällande författningen MSBFS 2019:1 som det nya förslaget direkt berör tillstånds- och tillsynsmyndigheter enligt LBE dvs. kommunerna och ekonomiska aktörer inom sektor explosiva varor t.ex.

- tillverkare av civila och militära explosiva varor,
- användare av civila explosiva varor och pyrotekniska artiklar såsom bergsprängare, bygg- och anläggningsföretag, bilmontering- och demonteringsföretag, lantbruk, evenemangsarrangörer med fyrverkerier, paintball- eller airsoftprodukter, sceneffekter och modellraketer, skytteklubbar, skolor och säkerhetsföretag som använder pyroteknik i säkerhetsutrustningar.
- importörer, grossister och distributörer av explosiva varor.

Regelförslaget också direkt berör privata personer dock i mindre omfattning t.ex. sport- eller tävlingsskyttar, jägare, användare av fyrverkerier eller andra pyrotekniska artiklar och båtägare.

Vidare kan regelförslaget indirekt beröra andra myndigheter t.ex. Arbetsmiljöverket, Tullverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Länsstyrelserna.

3.2 Effekter av betydelse för företag

Som redovisades under avsnitt 1.1, omfattar regelförslaget ändringar i 4 kategorier; nytt tekniskt krav, nytt administrativt krav, nytt undantag och nya förtydliganden. Undantag och förtydliganden medför förminskad börda för ekonomiska aktörer inom sektor explosiva varor. Dessa effekter kommer inte att analyseras i mer detalj.

Nya tekniska krav kan påverka ekonomiska aktörers ekonomi genom att de behöver skaffa nya utrustningar. Nya administrativa krav kan innebära mer tidsåtgång i ekonomiska aktörers verksamheter.

3.3 Samråd med berörda aktörer

Under arbetsgången har MSB haft samråd med de berörda ekonomiska aktörerna framför allt via följande branschföreningar men även via individuella aktörer inom de föreningarna och inom förrådstillverkning och paintballspel

- Kompetenscentrum för Energetiska Material (KCEM),
- Bergsprängningsentreprenörernas Förening (BEF),
- Sveriges Pyroteknikbranschförbund (SPF),
- Svenska Jägareförbundet,
- Svenska Modellraketklubben,
- Svenska Spräckentreprenörers Branschorganisation (SEBO),
- Svenska Bergteknikförening (SBTF),
- Sveriges lantbruksuniversitet,
- Kemilärarnas resurscentrum (KRC).

4. Utred konsekvenser

4.1 Ekonomiska effekter

Härnadan analyseras vad de nya tekniska och administrativa reglerna kan påverka ekonomiska aktörer ekonomiskt. De införda nya undantagen och förtydligandena medför minskad börda för ekonomiska aktörer och kommer inte att analyseras.

4.1.1 Kravet 1 kap. 6 § "Skrot och förpackning som är förorenad med explosivämne ska hanteras som explosiva vara"

Denna regel är inte något nytt krav. Det är en gällande regel i MSBFS 2019:1 men tillämpas enbart på tillverkning. I praktiken tillämpas redan den regeln frivilligt av ekonomiska aktörer i alla hanteringar. Genom regelförslaget som gör regeln gällande för alla hanteringar, blir tillämpningen tvingande och tillstånds- och tillsynsmyndigheterna får ett lagligt stöd att kontrollera att regeln tillämpas.

Den utvidgade tillämpningen av regeln bedöms inte ha någon ekonomisk effekt för ekonomiska aktörer.

4.1.2 Kravet 1 kap. 7 § "Anläggning, anläggningsdel eller utrustning som tas ur drift eller som är kvar efter att verksamheten upphört ska saneras så att den är fri från explosiv vara. Genomförda saneringsåtgärder ska dokumenteras"

Denna regel är inte något nytt krav. Det är en gällande regel i MSBFS 2019:1 men tillämpas enbart på tillverkning. I praktiken tillämpas redan den regeln frivilligt av ekonomiska aktörer i alla hanteringar.

Det är inget problem med regelefterlevande för pågående verksamheter, där anläggning, anläggningsdel eller utrustning som tas ur drift måste saneras för att verksamheterna ska kunna drivas

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

säkert. Problemet kan uppstå när en verksamhet upphör, då kan anläggning, anläggningsdel eller utrustning lämnas osanerad. Detta är också orsaken som ledde till den dödsolycka utanför Östersund som beskrevs i avsnitt 1.1. Den utvidgade tillämpningen av regeln enligt regelförslaget ska åtgärda det problemet. Om en verksamhet upphör pga. konkurs är det konkursförvaltarens ansvar att uppfylla detta krav.

Den utvidgade tillämpningen av regeln bedöms inte ha någon ekonomisk effekt för pågående verksamheter.

4.1.3 Krav på att odetonerade explosiva varor efter tidigare sprängningar ska destrueras snarast efter upptäckten.

Detta krav föreslås för att sådana explosiva varor inte hamnar i orätta händer. Att destruera odetonerade explosiva varor snarast efter upptäckten praktiseras redan i dag inom bergsprängningsbranschen. Det ligger i företagsintresse att destruera sådana varor snarast för att minska risker i hanteringen. Branschorganisation Bergsprängningsentreprenörernas Förening bedriver löpande utbildning om hantering av sådana explosiva varor. En vanlig metod är att odetonerade explosiva ämnen efter tidigare sprängningar löpande laddas i kommande sprängsalvor och destrueras på det sättet. Den nya regeln påverkar inte den nuvarande praxisen.

För de företag som tar emot och bearbeta sprängstenar, har branschorganisationen Sveriges Bergmaterialindustri (SBMI) i samråd med MSB utarbetat rutiner för att hantera odetonerade explosiva varor i sprängsten. Den nya regeln påverkar inte den rutinen.

4.1.4 Kravet på åskskydd på förråd 9 kap. 31 §

Kravet på åskskydd är inte något nytt. Nytt är tillämpningsområdet har utvidgats så att även följande förråd ska omfattas av kravet på åskskydd.

Förråd ovan marken med mer än 500 kg explosiva varor ska ha åskskydd, om

- det finns fyrverkerier utan originalförpackning bland de förvarade explosiva varorna, eller
- det finns varor med andra klassning än 1.4S bland de förvarade explosiva varorna, eller
- byggnaden där förrådet befinner sig i inte har åskskydd.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Denna utvidgning kom till för att förhindra liknande olycka som inträffades i ett fyrverkeriförråd under maj 2021 som beskrevs i avsnitt 1.1.

Branschorganisationer Kompetenscentrum för Energetiska Material (KCEM) och Bergsprängningsentreprenörernas Förening (BEF) bekräftade att det utvidgade kravet på åskskydd inte påverkar någon av branschernas medlem. Sveriges Pyroteknikbranschförbund (SPF) anser att den nya regeln kan påverka fyrverkeriimportörernas rutin vid hantering av retur av fyrverkerier, framför allt efter försäljning vid nyår. SPF uppskattar att det nya kravet kan medföra branschen en kostnad mellan 50 000 kr och 2 000 000 kr.

4.1.5 Kravet 9 kap. 30 § och 10 kap. 25 §

”Brandsläckningsutrustning ska finnas i förrådets närhet och i tillverkningslokalen”

Detta krav är nytt i detta regelförslag men inget nytt för ekonomiska aktörer, då samma krav ställs redan i 2 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, 34 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2011:19) om kemiska arbetsmiljörisker och 104 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2020:1) om arbetsplatsens utformning. MSB bedömer att möjligheten att kunna förhindra spridning av mindre brand till förråd eller tillverkningslokal är så viktig att kravet även ska finnas i MSB:s föreskrifter för att ge tillstånds- och tillsynsmyndigheter enligt LBE ett juridiskt stöd att kontrollera efterlevande av det kravet.

Det nya kravet har inte någon ekonomisk effekt för ekonomiska aktörer.

4.1.6 Kravet på skydd mot statisk elektricitet 10 kap. 24 §

Kravet är; ”Tillverkningslokal där explosiv vara som är känslig för statisk elektricitet ska vara utformad för att förebygga risk med statisk elektricitet. Det ska finnas utrustning att skydda personalen i tillverkningslokal mot risk med statisk elektricitet”.

Kravet är nytt i regelförslaget men har tillämpats frivilligt av både ekonomiska aktörer och tillstånds- och tillsynsmyndigheter under alla år. De faror som statisk elektricitet kan innebära för explosiva varor är välkända och kunskap om motåtgärder är vedertagen. Att undvika statisk elektricitet vid hantering av explosiva varor är en rudimentär åtgärd som alltid har beaktats, oavsett om kravet är tvingande eller frivilligt.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Regelförslaget inkluderar detta krav för att garantera konsekvent tillämpning i framtid.

Kravet på skydd mot statisk elektricitet har inte någon ekonomisk effekt för verksamma ekonomiska aktörer.

4.1.7 Begärlighetsgrad för stenspräckare ändras från C till B i Bilaga 9

Begärlighetsgrad avgör vilket tillträdesskydd som krävs vid förvaring. Enligt gällande regler i MSBFS 2019:1 har stenspräckare begärlighetsgrad C och el-tändare begärlighetsgrad B. Att ändra stenspräckares begärlighetsgrad från C till B innebär att stenspräckare ska förvaras med samma tillträdesskydd som för el-tändare dvs. i säkerhetsskåp eller motsvarande.

Då stenspräckare används alltid tillsammans med el-tändare, har stenspräckaranvändarna redan säkerhetsskåp eller motsvarande för att förvara el-tändare, vilket kan också användas för att förvara stenspräckare, upp till en total nettovikt på 60 kg enligt gällande regler. Behöver det förvaras mer än 60 kg nettovikt, krävs det att stenspräckare och el-tändare ska förvaras separat.

Detta leder till att ändringen kommer att påverka dem som behöver förvara mer än 60 kg nettovikt stenspräckare och el-tändare.

Då stenspräckare vanligen används för att sönderdela sten, berg eller betong i mindre skala, bedömer MSB att det är mycket få stenspräckaranvändare som behöver förvara mer än 60 kg nettovikt. Uppgifter från ett tiotal kommuner bekräftar denna bedömning.

Det finns även större bergsprängningsföretag som använder stenspräckare. Men sådana ekonomiska aktörer redan har förråd för att förvara mycket stöldbegärliga sprängmedel där stenspräckare kan förvaras.

På marknaden finns huvudsakligen två märken stenspräckare som tillverkats av två tillverkare. Användarna samt distributörerna till den ena stenspräckaren har bekräftat att de inte påverkas av regeländringen, då de redan förvarar stenspräckare med samma tillträdesskydd som för el-tändare.

Enligt uppgift har Svenska Spräckentreprenörers Branschorganisation (SEBO) 1600 medlemmar och alla är inte anpassade till den nya regeln.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Med antagandet att 5 % av SEBO:s 1600 medlemmar behöver förvara mer 60 kg nettovikt och behöver införskaffa ett säkerhetsskåp var, påverkar regeländringen 80 ekonomiska aktörer. Baserat på prisuppgiften på nätet kostar ett säkerhetsskåp som uppfyller standard SSF 3492 ca 16 000 kr. Det skulle innebära en kostnad på 1,28 miljoner kronor för hela branschen.

Det finns stenspräckaranvändare som inte är medlemmar i SEBO. MSB bedömer att de allra flesta är små användare som inte behöver förvara mer än 60 kg eller större bergsprängnings företag som redan har förråd som uppfyller det nya kravet.

4.1.8 Kravet 10 kap. 1 § "Tillverkaren ska ha rutiner och instruktioner som beskriver hur tillverkningen inklusive destruktions av explosiva varor från den egna hanteringen ska ske"

Denna regel är inte något nytt krav. Det är en gällande regel i MSBFS 2019:1 men tillämpas enbart på destruktions idag. I praktiken tillämpas redan den regeln frivilligt av tillverkarna i såväl tillverkning som destruktions. Det är ett grundläggande krav i olika kvalitetskontrollsystem att det ska finnas rutiner för alla typer tillverkningar inklusive explosivtillverkning. Att utvidga detta krav till explosivtillverkning underlättar tillstånds- och tillsynsmyndighet att kontrollera rutiner finns och kan redovisas.

MSB bedömer att alla ekonomiska aktörer som är verksamma i explosivtillverkning uppfyller redan detta krav. Därför har kravet inte någon ekonomisk effekt för verksamma ekonomiska aktörer.

4.1.9 Kravet i 2 kap. 2 § och 9 kap. 42 på att användning eller förvaring i flyttbart förråd av explosiva varor ska i förväg anmälas till den berörda kommunen innebär att berörda ekonomiska aktörer behöver revidera sina arbetsrutiner. Beroende på antal anställda i företag, bedöms att det tar 1 till 5 timmar att revidera och införa den nya rutinen. Räknat med en genomsnittlig tidsåtgång på 2 timmar och 250 berörda företag berörda, blir det en kostnad på ca. en halvmiljon kr.

4.2 Miljömässiga konsekvenser

Regelförslaget bedöms inte ha någon miljömässig konsekvens.

4.3 Sociala konsekvenser

Regelförslaget kommer att reducera olyckor och brott genom förebyggande regler.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

5. Ikraftträdande och informationsinsatser

Regelförslaget innehåller ett stort antal undantag och förtydligande, vilka bör trädas i kraft snarast, för att de ska ge effekter för ekonomiska aktörer och tillstånds- och tillsynsmyndigheter. Enligt den ursprungliga tidsplanen ska de nya föreskrifterna träda i kraft den 1 januari 2024. Då många remissinstanser har svarat med synpunkter, har MSB valt att skicka regelförslaget på remiss igen. I samband med detta har tiden för ikraftträdande skjutits fram med ett år dvs. 1 januari 2025.

Information om de nya reglerna kommer att förmedlas på MSB:s hemsida, via MSB:s utbildning för kommuner och genom olika branschorganisationer t.ex. på branschmöten.

Regeln för förvaring av stenspräckare har skärpts i regelförslaget. En övergångsperiod har införts för den nya regeln, som betyder att den nya regeln inte tillämpas på dem som redan har tillstånd till förvaring. Med andra ord tillämpas den nya regeln när giltighetstiden på tillståndet till förvaring löper ut och nytt tillstånd ska sökas.